

Accounting Support for the Audit of Intangible Assets of Agricultural Formations

Yuliia Nehoda¹

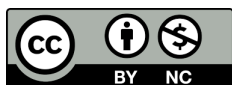
Abstract. The digital transformation of the agricultural sector and the growing role of innovations in production processes actualize the issues of accounting and auditing of intangible assets of agricultural enterprises in Ukraine. After all, the latter increasingly determines the market value of the enterprise and its investment attractiveness. The article aims to substantiate the areas of improving the accounting support for the audit of intangible assets of agricultural formations, taking into account existing problems, regulatory requirements and specifics of agriculture. The author disclosed the regulatory and legal principles of auditing intangible assets and investigated its problematic aspects for agricultural enterprises. The results of the study indicate that in the agricultural sector, there is a high risk of incorrect recognition or premature write-off of intangible assets, especially when participating in innovation programs, grants or international projects. Accounting for such assets requires compliance with legislation and a comprehensive approach to documentary support, internal control and methodology for calculating value and depreciation. The audit of intangible assets in Ukraine's agricultural formations should consider industry specifics, such as the lack of an active market, weak documentary support and instability of useful life. These features increase the risks of distortion of financial information and require the auditor not only to know the standards but also to understand agricultural practice, involve experts and adapt audit procedures to agricultural production conditions. The article presents an audit work programme for agricultural enterprises' intangible assets. The directions for improving the accounting support of the audit were outlined, including updating the accounting policy, taking into account industry realities, implementing internal regulations for document flow and asset classification, using modern ERP systems for accounting, regular training of accountants and auditors, as well as developing internal control procedures.

Keywords: audit, agricultural formations, International Standards on Auditing, accounting standards, intangible assets, audit work programme.

Received: 23 May 2025 | **Revised:** 4 June 2025 | **Accepted:** 6 June 2025 | **Published:** 10 June 2025

Suggested Citation

Nehoda, Yu. (2025). Accounting Support for the Audit of Intangible Assets of Agricultural Formations. *Oblik i finansi*, 2(108), 5-12. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2025-2\(108\)-5-12](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2025-2(108)-5-12)

This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 License (<http://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited and the use is non-commercial.

© 2025 The Author(s).

¹ Yuliia Nehoda, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

ORCID 0000-0002-9714-5438

E-mail: negoda_y@nubip.edu.ua

Облікове забезпечення аудиту нематеріальних активів аграрних формувань

Юлія Негода¹

¹ Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

Анотація. Цифрова трансформація аграрного сектора, зростання ролі інновацій у виробничих процесах актуалізують питання обліку та аудиту нематеріальних активів аграрних підприємств України. Адже останні дедалі частіше визначають ринкову вартість підприємства та його інвестиційну привабливість. Метою статті є обґрунтування напрямів удосконалення облікового забезпечення аудиту нематеріальних активів аграрних формувань з урахуванням існуючих проблем, нормативних вимог та особливостей сільського господарства. Розкрито нормативно-правові засади аудиту нематеріальних активів. Досліджено проблемні аспекти аудиторської перевірки нематеріальних активів аграрних підприємств. Результати дослідження свідчать, що в агросекторі є високий ризик некоректного визнання або передчасного списання нематеріальних активів, особливо за участю в інноваційних програмах, грантах чи міжнародних проектах. Облік таких активів вимагає не лише дотримання законодавства, але й комплексного підходу до документального супроводу, внутрішнього контролю та методології розрахунку вартості та амортизації. Аудит нематеріальних активів в аграрних формуваннях України має враховувати галузеву специфіку, таку як відсутність активного ринку, слабкий документальний супровід та нестабільність термінів корисного використання. Ці особливості підвищують ризики спотворення фінансової інформації та вимагають від аудитора не лише знання стандартів, а й розуміння аграрної практики, залучення експертів та адаптацію аудиторських процедур до умов сільськогосподарського виробництва. В статті представлено робочу програму аудиту нематеріальних активів для агропідприємств. Окреслено напрями вдосконалення облікового забезпечення аудиту, що включають: оновлення облікової політики з урахуванням галузевих реалій, впровадження внутрішніх регламентів документообігу та класифікації активів, використання сучасних ERP-систем для обліку, регулярне навчання бухгалтерів та аудиторів, а також розвиток процедур внутрішнього контролю.

Ключові слова: аудит, аграрні формування, міжнародні стандарти аудиту, бухгалтерські стандарти, нематеріальні активи, робоча програма аудиту.

Постановка проблеми. Цифровізація сільського господарства, зростання значущості інноваційних рішень та розширення спектру нематеріальних активів (програмне забезпечення, ліцензії, патенти, селекційні права та ін.) роблять питання їх належного обліку та аудиту актуальними для аграрних підприємств України. Інтелектуальні ресурси, які раніше мали другорядне значення на тлі матеріальних та біологічних активів, сьогодні стають стратегічно важливими елементами конкурентоспроможності. Програмні комплекси для агромоніторингу, системи точного землеробства, бази генетичних даних, а також ліцензійні угоди на використання нових сортів та гібридів – все це потребує чіткого обліку, регулярної переоцінки та відповідного відображення у фінансовій звітності.

Оскільки нематеріальні активи (НА) стають важливим чинником формування ринкової вартості підприємства та інвестиційної привабливості, необхідно забезпечити їх достовірне відображення у фінансовій звітності. Потенційні інвестори, банки та партнери все частіше оцінюють не лише обсяги врожаю та площі земель, а й рівень технологічності підприємства, наявність унікальних розробок та зареєстрованих прав інтелектуальної власності. Тому помилки або упущення в обліку нематеріальних активів можуть призвести до спотворення фінансових показників, зниження довіри з боку контрагентів та

обмеження доступу до фінансування. Це зумовлює необхідність формування адаптованого до галузевої специфіки облікового та аудиторського підходу до роботи з нематеріальними активами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз підходів до визнання, класифікації та бухгалтерського обліку нематеріальних активів в Україні та світі, а також обґрунтування пріоритетних напрямів розвитку методів оцінки і відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності, здійснили О.М. Вакульчик, В.В. Фесенко та А.В. Калугіна [1]. О.М. Єремян [2] зосередила своє дослідження на інформаційному забезпеченні аудиту нематеріальних активів і окреслила перспективні напрями його вдосконалення. З.-М. Задорожний і В. Ясишена [3] проаналізували сильні та слабкі сторони сучасних підходів до трактування сутності нематеріальних активів, які представлені у наукових джерелах та нормативних документах. Специфіку аудиту нематеріальних активів на підприємствах дослідили Н. Мусаєва, Н. Атакішієва та У. Маммадова [6]. Ю.В. Чуб та С. Ярмила [10] наголосили, що ефективне управління нематеріальними активами дедалі більше стає чинником сталого розвитку, підвищення ринкової вартості підприємств і формування їх конкурентоспроможності. Ці дослідники [11] також розробили систему управління нематеріальними

активами для підприємств агропромислового комплексу. Н.А. Чугрій [12] акцентувала увагу на тому, що нематеріальні активи є ключовими елементами майнового комплексу підприємства, які забезпечують як конкурентні переваги, так і прибутковість. У свою чергу, О.С. Ющенко, Ю.О. Ночовна та О.В. Карпенко [13] здійснили порівняльний аналіз підходів до обліку та аудиту нематеріальних активів на вітчизняних і зарубіжних підприємствах.

Попри значну кількість наукових досліджень проблематики аудиту нематеріальних активів в агроформуваннях, недостатньо вивченими залишаються питання недосконалісті документального підтвердження прав на нематеріальні активи, відсутності активного ринку для більшості нематеріальних активів агросектору, низьким на практиці залишається рівень цифровізації та автоматизації обліку НА, простежується складність застосування аудиторських процедур до специфічних видів НА, а також доведена необхідність галузевої адаптації існуючих стандартів та рекомендацій.

Метою статті є обґрунтування напрямів удосконалення облікового забезпечення аудиту нематеріальних активів в аграрних формуваннях України з урахуванням існуючих проблем, нормативних вимог та особливостей сільськогосподарського сектору.

Методи дослідження. В процесі дослідження автором використано наступні методи теорії наукового пізнання:

- узагальнення та систематизація – для аналізу законодавчої та нормативної бази обліку та аудиту нематеріальних активів;
- контент-аналіз – для вивчення бухгалтерських та аудиторських стандартів (МСА, НП(С)БО, МСФЗ);
- метод формалізації – для структуривання видів НА, облікових підходів і процедур аудиту у вигляді схем, таблиць, класифікаторів;
- метод аналізу та синтезу – для вивчення теоретичних підходів до обліку та аудиту нематеріальних активів, а також їхньої адаптації до умов аграрної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аудит нематеріальних активів аграрних формувань в Україні здійснюється на основі нормативних актів: Законів України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Міжнародних стандартів аудиту, Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 (НП(С)БО 8) «Нематеріальні активи» та Міжнародного стандарту фінансової звітності 38 «Нематеріальні активи» (IAS 38 «Intangible Assets»).

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9] визначає загальні принципи фінансового обліку та звітності, а також обов'язки суб'єктів господарювання щодо забезпечення достовірності фінансової інформації, включаючи дані про нематеріальні активи. Закон встановлює, що фінансова звітність повинна

формуватися на основі повноти, послідовності та сумісності даних, що особливо важливо при аудиті активів, які не мають фізичної форми та можуть бути піддані суб'єктивній оцінці.

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [8] регулює порядок проведення обов'язкового та ініціативного аудиту, вимоги до аудиторських компаній, а також принципи незалежності, конфіденційності та професійної етики аудиторів. Аудитори зобов'язані забезпечувати належну перевірку обґрунтованості формування, використання та списання нематеріальних активів, а також відображення їх у бухгалтерській та фінансовій звітності.

Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [5] відіграють ключову роль та встановлюють правила перевірки оцінки та обліку нематеріальних активів. Особливої уваги вимагають такі Міжнародні стандарти аудиту (МСА):

МСА 500 «Аудиторські докази», у якому наголошується на необхідності отримання достатніх і належних доказів для підтвердження права власності, економічної вигоди та контролю за активом;

МСА 540 «Аудит облікових оцінок та пов'язані з ними розкриття інформації» також використовується аудитором, оскільки облік НА нерідко ґрунтується на професійних судженнях, прогнозах та розрахункових показниках;

МСА 315 та МСА 330 стосуються ідентифікації та оцінки ризиків суттєвого спотворення фінансової звітності, а також аудиторських процедур у відповідь на ці ризики;

МСА 620 «Використання роботи експерта аудитора» необхідний для залучення оцінювачів для визначення справедливої вартості унікальних або спеціалізованих нематеріальних активів (наприклад, патентів на селекційні розробки або ексклюзивних програмних рішень).

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 (НП(С)БО 8) «Нематеріальні активи» [7] є методологічною базою для аудиторської перевірки: стандарт містить критерії визнання НА, порядок початкової та подальшої оцінки, вимоги до амортизації, а також умови списання активів. Аудитор перевіряє дотримання підприємством цих положень практично, оцінюючи відповідність облікової політики нормативним актам.

Міжнародний стандарт фінансової звітності 38 «Нематеріальні активи» [4] застосовується для підприємств, що складають звітність за МСФЗ (у тому числі транснаціональні агрохолдинги, учасники грантових програм або підприємства з іноземним капіталом). Цей стандарт вимагає від підприємства детального розкриття інформації про типи НА, методи їх оцінки, терміни корисного використання та обґрунтування наявності економічної вигоди в майбутньому.

Аудитор при перевірці нематеріальних активів повинен приділяти особливу увагу не тільки відповідності облікової інформації встановленим

стандартам, а й фактичному існуванню, правомірності визнання та контролю за використанням активів. В аграрних формуваннях особливо складні:

– підтвердження прав на об’єкти НА, якщо йдеться про внутрішні розробки не зареєстровані в держреєстрах (наприклад, нові агротехнології або селекційний матеріал);

– перевірка коректності початкової оцінки, особливо у формуванні НА з урахуванням внутрішніх витрат, коли утруднена ідентифікація витрат, які підлягають капіталізації;

– оцінка строку корисного використання, який у сільському господарстві може залежати від сезонних, кліматичних, ринкових та технологічних факторів;

– ризик завищення чи заниження вартості НА, особливо в умовах відсутності активного ринку та недостатньої кваліфікації персоналу;

– контроль за ліцензійною чистотою програмного забезпечення та інших придбаних об’єктів інтелектуальної власності, оскільки порушення можуть спричинити юридичні та фінансові ризики.

Крім того, в агросекторі є високий ризик некоректного визнання або передчасного списання нематеріальних активів, особливо за участю в

інноваційних програмах, грантах чи міжнародних проектах. Облік таких активів вимагає не лише дотримання законодавства, але й комплексного підходу до документального супроводу, внутрішнього контролю та методології розрахунку.

Проведення якісного аудиту нематеріальних активів в аграрних формуваннях вимагає від аудитора глибоких знань у галузі як бухгалтерського обліку, так і правових аспектів інтелектуальної власності, розуміння аграрної специфіки та застосування гнучких, професійно обґрунтованих процедур перевірки.

Аудит нематеріальних активів в аграрній галузі України має свою специфіку, зумовлену як загальною ситуацією в агросекторі, так і особливостями функціонування суб’єктів господарювання у сільському господарстві (табл. 1). На відміну від традиційних промислових підприємств аграрні формування частіше використовують унікальні, нерідко слабо формалізовані нематеріальні ресурси, такі як селекційні права, агроінформаційні технології або традиційні агропрактики. Аудит у цих умовах вимагає гнучкості, залучення галузевих експертів та розуміння специфіки аграрного циклу.

Таблиця 1. Особливості аудиту нематеріальних активів в аграрних формуваннях України

Аудиторський аспект	Специфіка в аграрній галузі	Обґрунтування та наслідки для аудиту
Ідентифікація об’єктів НА	Часто НА створюють усередині підприємства (селекція, агророзробки) без формального оформлення	Ускладнюється перевірка прав власності та контроль над активом
Оцінювання вартості НА	Відсутність активного ринку; слабка система патентної оцінки	Потребує залучення експертів; підвищені ризики суб’єктивності
Термін корисного використання	Залежність від кліматичних, біологічних, ринкових чинників	Необхідність частого перегляду строку; можливі помилки в амортизації
Документальне підтвердження	Недостатній рівень обліку та правового супроводу в господарствах	Аудитор стикається з нестачею первинних документів та слабким внутрішнім контролем
Ліцензійні та авторські права	Використання агроПО і технологій нерідко не супроводжується ліцензією	Аудитор повинен перевіряти дотримання умов ліцензійних угод
Облік грантових і спільних розробок	Отримання НА в рамках проектів ЄС, міжнародних організацій	Ускладнений механізм визнання і розмежування прав власності
Ризик заниження вартості НА	Консервативна облікова політика, страх помилок, брак оцінювачів	Призводить до недооцінки активів і спотворення фінансового становища
Амортизація та списання	Відсутність регулярного аналізу термінів корисного використання	Часто амортизація не відображає реального споживання ресурсу; можливі помилки під час списання
Залучення фахівців-оцінювачів	Часто необхідна для складних активів (сорти, ПЗ, технології)	Необхідність дотримання МСА 620; важлива кваліфікація та незалежність експерта
Облік ділової репутації (гудвіл)	Актуально під час консолідації агрокомпаній, але рідко коректно відображається	Складнощі з первісною оцінкою та підтвердженням очікуваних економічних вигод

Джерело: розроблено автором.

Accounting

Аудит нематеріальних активів в аграрних формуваннях України має враховувати галузеву специфіку, таку як відсутність активного ринку, слабкий документальний супровід та нестабільність термінів корисного використання. Ці особливості підвищують ризики спотворення фінансової інформації та вимагають від аудитора не лише знання стандартів, а й розуміння аграрної практики, залучення експертів та адаптацію аудиторських

процедур до умов сільськогосподарського виробництва.

Для організації та документування аудиторських процедур, спрямованих на підтвердження достовірності інформації про нематеріальні активи агропідприємства, перевірку дотримання нормативних вимог (НП(С)БО 8, МСФЗ, Законів України), а також виявлення ризиків, пов'язаних із визнанням, оцінкою, амортизацією та списанням НА, необхідно скласти робочу програму аудиту (табл. 2).

Таблиця 2. Робоча програма аудиту нематеріальних активів для агропідприємств

Етап аудиту	Аудиторські процедури	Документи та джерела інформації	Відповідальний	Примітка
1. Підготовка	Вивчення облікової політики підприємства з НА	Облікова політика, Положення про організацію бухгалтерського обліку	Аудитор	Враховувати галузеві особливості
	Аналіз ризиків суттєвих викривлень	Попередні звіти, внутрішні документи	Аудитор	Особливо за наявності самостворених активів
2. Ідентифікація	Перевірка наявності реєстру НА і класифікаторів	Інвентарні списки, внутрішні регламенти	Аудитор, бухгалтер	Важливо для виявлення всіх об'єктів
	Аналіз правостановлюючих документів (ліцензії, патенти, угоди тощо)	Договори, патенти, свідоцтва	Юрист, аудитор	Перевірка прав власності
3. Оцінка та визнання	Перевірка відповідності критеріям визнання НА	Бухгалтерські реєстри, первинні документи	Аудитор	На основі НП(С)БО 8 і/або IAS 38
	Аналіз методів первинної оцінки	Договори, внутрішні розрахунки	Аудитор	Особлива увага приділяється самоствореним НА
4. Амортизація	Перевірка строків корисного використання	Графіки амортизації, облікові реєстри	Аудитор	З урахуванням сезонності та ринкової динаміки
	Оцінка коректності нарахування амортизації	Бухгалтерські проводки	Аудитор	Перегляд строків за необхідності
5. Списання та знецінення	Перевірка підстав для списання або знецінення НА	Акти списання, висновки оцінювача	Аудитор	Важливо при змінах технології
	Аналіз відповідності процедур МСА 540	Робочі папери, розрахунки оцінки	Аудитор	Застосовується до оціночних значень
6. Використання експертів аудитора	Перевірка висновків сторонніх експертів у разі складної оцінки (гудвіл, патенти тощо)	Звіти оцінювачів, ліцензії експертів	Аудитор	За МСА 620
7. Узгодження та звітування	Підготовка Звіту незалежного аудитора за результатами аудиту НА	Робочі документи, аудиторський файл	Керівник аудиту	Формування розділу звіту

Джерело: розроблено автором.

Розробка спеціалізованої робочої програми аудиту нематеріальних активів дозволяє систематизувати перевірку, підвищити її достовірність та адаптувати аудиторські процедури до специфіки агропідприємства. Облік правових, біологічних та виробничих факторів критично важливий для обґрунтованого Звіту незалежного аудитора та довіри користувачів фінансової звітності.

В процесі проведення перевірки аграрних підприємств аудитори стикаються з низкою проблем:

– Недостатнє документальне підтвердження прав нематеріальні активи, особливо створених усередині підприємства. Наприклад, селекційні досягнення, нові агротехнології чи власні розробки програмного забезпечення часто не оформлюються належним чином (немає патентів, ліцензій, свідоцтв), що ускладнює їхнє визнання у бухгалтерському обліку та подальшу аудиторську перевірку.

– Відсутність ринкової інформації з метою оцінки активів. У аграрній сфері безліч нематеріальних активів (наприклад, унікальні технології чи права на гібриди) немає активного вторинного ринку, що ускладнює достовірну оцінку. Підприємства змушені застосовувати суб'єктивні методи, що знижує достовірність та збільшує ризики спотворень.

– Консервативна облікова політика, яка часто обмежує визнання та оцінку інтелектуальних активів. Підприємства, побоюючись претензій з боку контролюючих органів, відмовляються від визнання певних об'єктів НА навіть за наявності економічних вигод від їх використання.

– Низький рівень цифровізації обліку. У ряді агропідприємств облік досі ведеться вручну або з використанням застарілих систем, що не підтримують класифікацію та автоматичний розрахунок амортизації НА, що призводить до помилок та зниження ефективності обліку.

– Прогалини у кваліфікації бухгалтерського персоналу, особливо в частині застосування НП(С)БО 8, МСФЗ (IAS 38) та МСА 540. Часто фахівці не мають достатніх знань для коректного відображення нематеріальних активів у звітності або проведення переоцінки.

– Складнощі в аудиторській перевірці, зокрема: оцінці обґрунтованості визнання НА, особливо самостворених активів; перевірці коректності терміну корисного використання, що у агросфері може залежати від агрокліматичних, ринкових чи науково-технічних чинників; аналізі коректності нарахування амортизації, її обґрунтованості та відповідності внутрішній політиці підприємства; визначенні впливу НА на фінансовий стан підприємства, у тому числі на показники рентабельності та інвестиційної привабливості.

Враховуючи вищевикладені недоліки в проведенні аудиторської діяльності та для підвищення якості обліку і аудиту нематеріальних активів в аграрних формуваннях України доцільним є впровадження наступних напрямів розвитку: облікової політики, документального оформлення, автоматизації обліку, підготовку кадрів, внутрішній аудит (табл. 3).

Таблиця 3. Перспективи вдосконалення облікового забезпечення аудиту нематеріальних активів

Напрямок	Рекомендації
Облікова політика	Оновити облікову політику, включивши до неї положення щодо категорій НА, методів їх оцінки та амортизації
Документальне оформлення	Впровадити внутрішні регламенти щодо створення, юридичного оформлення та зберігання підтверджених документів на НА
Автоматизація обліку	Використовувати сучасні облікові рішення (AgroOffice, SAP для агросектору)
Підготовка кадрів	Проводити регулярні тренінги для бухгалтерів та аудиторів з НП(С)БО 8, МСФЗ та МСА
Внутрішній аудит	Розробити процедури внутрішнього контролю за використанням НА, перевіркою термінів і коректністю амортизації

Джерело: розроблено автором.

Для ефективного обліку та аудиту нематеріальних активів в аграрних формуваннях України потрібен комплексний підхід, що включає вдосконалення внутрішньої документації, підвищення рівня автоматизації, регулярне навчання персоналу та адаптацію облікової політики до галузевої специфіки. Це забезпечить більш достовірне відображення інформації про НА у звітності, посилить контроль за їх використанням та підвищить інвестиційну привабливість агробізнесу.

Висновок. Нематеріальні активи стають невід'ємною частиною вартості аграрних підприємств. Їх достовірний облік та аудит відіграють ключову роль у забезпеченні об'єктивності

інформації у фінансовій звітності, прозорості управління та сталого розвитку. В умовах посилення вимог до корпоративної звітності та адаптації до міжнародних стандартів, аграрним формуванням України необхідно переосмислити підхід до обліку НА, запроваджуючи сучасні інструменти, внутрішні регламенти та стандарти якості аудиту. Аудит нематеріальних активів в аграрних формуваннях України є складним та багатоаспектним процесом, що вимагає від аудитора не лише глибоких знань чинного законодавства та стандартів (НП(С)БО 8, МСФЗ, МСА), а й розуміння специфіки сільськогосподарського сектору. Ключові проблеми пов'язані з відсутністю формалізованого оформлення

прав на внутрішньо створені активи, слабкою ринковою інформацією для оцінки, низькою цифровізацією обліку та недостатньою кваліфікацією персоналу. Особливо актуальними є ризики, пов'язані з визнанням, оцінкою та амортизацією об'єктів НА, у тому числі створених у рамках інноваційних програм та спільних проектів.

Комплексний підхід до вдосконалення облікового забезпечення аудиту включає: оновлення облікової політики з урахуванням галузевих реалій,

впровадження внутрішніх регламентів документообігу та класифікації активів, використання сучасних ERP-систем для обліку, регулярне навчання бухгалтерів та аудиторів, а також розвиток процедур внутрішнього контролю. Реалізація цих напрямів дозволить підвищити достовірність фінансової інформації, мінімізувати аудиторські ризики та забезпечити прозорість управління нематеріальними ресурсами в аграрній галузі.

4 Список використаних джерел

1. Вакульчик О. М., Фесенко В. В., Калугіна А. В. Визнання нематеріальних активів підприємства відповідно до міжнародних та національних стандартів обліку. *Облік і фінанси*. 2019. № 3(85). С. 5-11. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-3\(85\)-5-11](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-3(85)-5-11)
2. Єрем'ян О. М. Критична оцінка сучасного стану обліку і аудиту нематеріальних активів на підприємствах. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 1. С. 201-208. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-34>
3. Задорожний З.-М., Ясишена В. Нематеріальні активи як об'єкт обліку та управління. *Маркетинг та менеджмент інновацій*. 2019. № 1. С. 132-142. <https://doi.org/10.21272/mmi.2019.1-10>
4. Міжнародний стандарт фінансової звітності 38 «Нематеріальні активи». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-38_ukr_2016.pdf (дата звернення: 02.05.2025)
5. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2016–2017 років. Частина I. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf (дата звернення: 02.05.2025)
6. Мусаєва Н., Атакішієва Н., Маммадова У. Нематеріальні активи підприємства: особливості аудиту та відображення в бухгалтерському обліку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія фіз.* 2024. № 55. С. 2847-2854. <https://doi.org/10.54919/physics/55.2024.284ep7>
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затв. наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242. URL: https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja_1 (дата звернення: 02.05.2025)
8. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 02.05.2025)
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 02.05.2025)
10. Чуб Ю. В., Ткаль Я. С. Система управління нематеріальними активами підприємств АПК. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва*. Харків: ХНАУ, 2017. URL: [https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/5287/1/Чуб Ю. В. Система управління.pdf](https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/5287/1/Чуб%20Ю.%20В.%20Система%20управління.pdf) (дата звернення: 03.05.2025)
11. Чуб Ю. В., Ткаль Я. С. Система управління нематеріальними активами в сільськогосподарських підприємствах. *Журнал передових досліджень у галузі права та економіки*. 2017. Т. 8, № 6. С. 1727-1739. URL: <https://journals.aserspublishing.eu/jarle/article/view/1821>
12. Чугрій Н. А. Роль нематеріальних активів у капіталізації вартості підприємств: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. № 5(67). С. 204-210.
13. Ющенко О. С., Ночовна Ю. О., Карпенко О. В. Проблеми обліку і аудиту нематеріальних активів в інституційному середовищі. *Соціально-економічні та правові чинники розвитку національної економіки України: облікові, аналітичні та контрольні аспекти в сучасних умовах інтеграційних процесів*: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 22 листопада 2018 року). Полтава: ПУЕТ, 2018. С. 199-202. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/9902/1/%D0%AE%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%9E.%D0%A1..pdf> (дата звернення: 04.05.2025)

4 References

1. Vakulchik, O. M., Fesenko, V. V., & Kaluhina, A. V. (2019). Recognition of Intangible Assets according to the International and National Accounting Standards. *Oblik i finansy*, 3(85), 5-11. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-3\(85\)-5-11](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-3(85)-5-11) [in Ukrainian].
2. Yeremian, O. M. (2022). Critical assessment of the current state of accounting and auditing of intangible assets at enterprises. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, 1, 201-208. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-34> [in Ukrainian].
3. Zadorozhnyi, Z.-M., & Yasyshena, V. (2019). Intangible assets as an accounting and management object. *Marketing and Management of Innovations*, 1, 132-142. <https://doi.org/10.21272/mmi.2019.1-10> [in Ukrainian].

4. IFRS Foundation. (2001). IAS 38 “Intangible Assets”. Retrieved from <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2021/issued/part-a/ias-38-intangible-assets.pdf>
5. International Auditing and Assurance Standards Board. (2018). Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements. 2016–2107 Edition, Volume I. Retrieved from https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf [in Ukrainian].
6. Musayeva, N., Atakishiyeva, N., & Mammadova, U. (2024). Intangible assets of an enterprise: Peculiarities of auditing and display in accounting. *Sci Herald Uzhhorod Univ Ser Phys.*, 55, 2847-2854. <https://doi.org/10.54919/physics/55.2024.284ep7> [in Ukrainian].
7. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (1999). National Accounting Standard 8 “Intangible Assets”. Retrieved from <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1> [in Ukrainian].
8. Verkhovna Rada Ukrainy. (2024). On the audit of financial statements and audit activities: The Law of Ukraine. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/3125-12> [in Ukrainian].
9. Verkhovna Rada Ukrainy. (2024). On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: The Law of Ukraine. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> [in Ukrainian].
10. Chub, Yu. V., & Tkal, Ya. S. (2017). Intangible asset management system for agro-industrial enterprises. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu im. V. V. Dokuchaieva*. Retrieved from <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/5287/1/Чуб Ю. В. Система управління.pdf> [in Ukrainian].
11. Chub, Yu. V., & Tkal, Ya. S. (2017). The System of Management of the Intangible Assets in the Agricultural Enterprises. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, 8(6), 1727-1739. Retrieved from <https://journals.aserspublishing.eu/jarle/article/view/1821> [in Ukrainian].
12. Chuhrii, N. A. (2018). The Role of Intangible Assets in Capitalizing the Value of Enterprises: Foreign Experience and Domestic Realities. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*, 5(67), 204-210. [in Ukrainian].
13. Yushchenko, O. S., Nochovna, Yu. O., & Karpenko, O. V. (2018). Problems of accounting and auditing intangible assets in the institutional environment. In: *Sotsialno-ekonomichni ta pravovi chynnyky rozvytku natsionalnoi ekonomiky Ukrainy: oblikovi, analitychni ta kontrolni aspekty v suchasnykh umovakh intehratsiinykh protsesiv: Conference proceedings*. Poltava: PUET. (pp. 199-202). Retrieved from <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/9902/1/%D0%AE%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E.%D0%A1..pdf> [in Ukrainian].